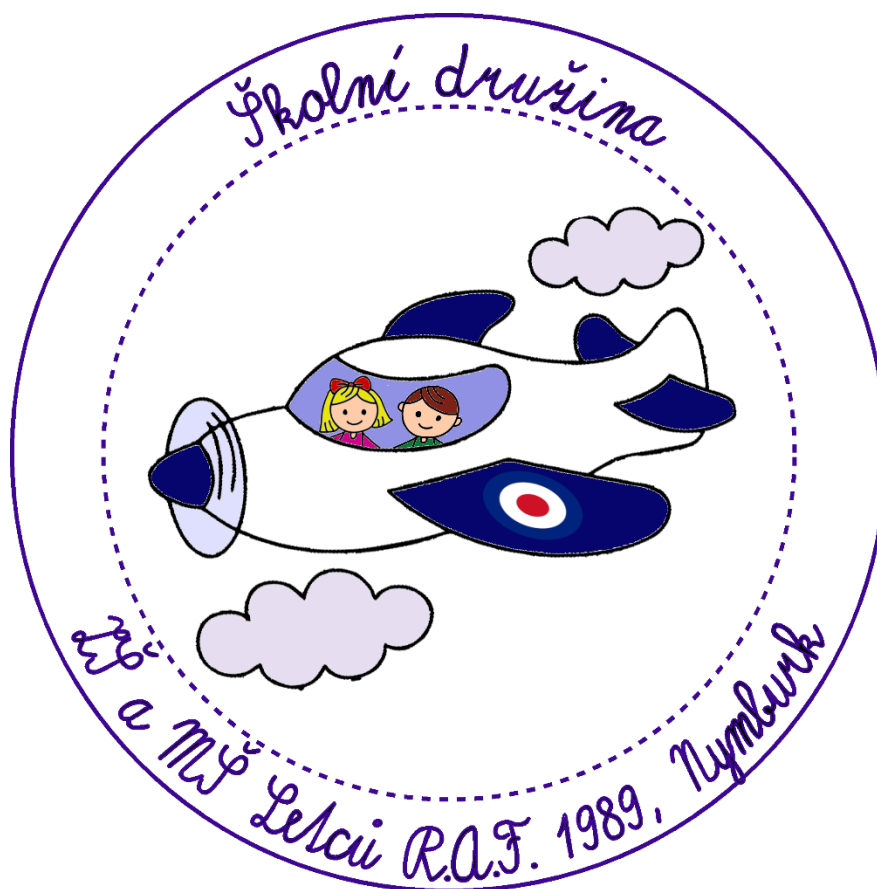

„BAREVNÝ SVĚT DĚTÍ“

Obsah:

1. **Identifikace školní družiny**
2. **Obecná charakteristika školní družiny**
 - 2.a. Charakteristika školní družiny
 - 2.b. Základní informace školní družiny
 - 2.c. Typy činností školní družiny
 - 2.d. Poslání vychovatelky a její role
3. **Podmínky školní družiny**
 - 3.a. Ekonomické podmínky
 - 3.b. Materiální podmínky
 - 3.c. Personální podmínky
 - 3.d. Podmínky pro vzdělávání uchazečů se speciálními vzdělávacími potřebami
 - 3.e. Podmínky přijímání uchazečů
 - 3.f. Podmínky ukončování vzdělání
4. **Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví**
5. **Vzdělávací obsah – cíle a kompetence**
 - 5.a. Cíle školní družiny
 - 5.b. Klíčové kompetence ŠD
 - 5.c. Průřezová témata
6. **Program výchovy a vzdělávání**
 - 6.a. Místo, kde žijeme
 - 6.b. Lidé kolem nás
 - 6.c. Lidé a čas
 - 6.d. Rozmanitosti neživé a živé přírody, ochrana přírody
 - 6.e. Člověk a jeho zdraví
7. **Evaluační plán**
 - 7.1. Vnitřní evaluace
 - 7.2. Vnější evaluace
 - 7.3. Hodnotící kritéria evaluace
8. **Závěr**

1. Identifikace školní družiny

Školní vzdělávací program pro školní družinu navazuje na školní vzdělávací program pro základní vzdělávání při ZŠ a MŠ Letců R. A. F. 1989, Nymburk

Název školní družiny

Školní družina při základní škole Letců R. A. F. 1989, Nymburk

Ředitel

Mgr. Jiří Cabrnch

Vedoucí vychovatelka

Marcela Hradecká

Kontakty

Sekretariát: tel.: +420 325 531 063, +420 603 527 917

Školní družina: +420 603 914 358

E-mail: info@zs-raf.cz

Datová schránka: 5akt3fx

Web: <http://www.zs-raf.cz>

Další identifikační údaje

IČO: 709 262 98

Zřizovatel:

Městský úřad Nymburk, Náměstí Přemyslovců 163/20, 288 02 Nymburk

Starosta: Ing. Tomáš Mach, Ph.D.

Telefon: 325 501 101, 111

E-podatelna: mail@meu-nbk.cz

ID datové schránky: 86abcbd

IČ: 00239500

DIČ: CZ00239500

Platnost dokumentu

Tento školní vzdělávací program pro školní družinu byl projednán a schválen na pedagogické poradě dne 30. 8. 2019 a nabývá účinnosti dne 1. 9. 2019.

Úprava dodatek č. 1 ke vzdělávacímu programu školní družiny „Barevný svět dětí“ č. j. 508/RAF/2020 - základní informace školní družiny

2. Obecná charakteristika školní družiny

2.a. Charakteristika školní družiny

ŠD Letců R. A. F. je nedílnou součástí školy sídlištního typu, která má pavilónové uspořádání. Prostory pro činnost ŠD jsou v jednom z pavilónů školy. ŠD využívá tělocvičnu, hřiště ŠD, počítačovou pracovnu, knihovnu a keramickou dílnu. Máme šest oddělení po cca třiceti žácích (maximálně 180 žáků). ŠD plní funkci relaxační, regenerační, kompenzační, vzdělávací, výchovnou a sociální. ŠD se ve své činnosti řídí zejména vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

2.b. Základní informace školní družiny

Vzdělávání probíhá v průběhu jednoho školního roku. Uchazeči jsou rozděleni do šesti oddělení ŠD. Oddělení je naplňováno do počtu 30 žáků. Provozní doba ŠD je od 6.00. hod. do 17. 00 hod. Žáci docházejí do ŠD v době, kterou určí rodiče (doba docházky je vyznačena na zápisovém lístku). Lze se přihlásit pouze na ranní docházku (tato docházka je zapsána v docházkovém sešitu). Na zápisovém lístku je vyznačena doba pro samostatný odchod žáka. Mimo stanovenou dobu smí vychovatelka uvolnit žáka pouze na písemné oznámení rodičů, označené datem a podpisem. **Na telefonické oznámení nelze žáka uvolnit.** Taktéž nesmí být uvolněn žák ze ŠD při odchodu domů jiné osobě, než té, která je uvedena na zápisovém lístku. Žák je poučen rodiči a vychovatelkou jak a s kým odchází ze ŠD. Žáci jsou poučeni o dodržování bezpečnostních předpisů a o tom, že nesmí opustit ŠD bez oznámení vychovatelce.

Provozní doba ranní ŠD začíná v 6.00 hod. Dítě přichází do ŠD samo nebo ho vychovatelka přebírá osobně od rodiče, který ho přivádí do oddělení ranní družiny. Tímto za dítě přebírá odpovědnost až do doby jeho odchodu na vyučování. Vychovatelka zařazuje klidné a nenáročné činnosti odpočinkového zaměření (stolní a společenské hry, individuální hry). **V 7.30 hod.** odvádí děti do tříd, kde za ně přebírá odpovědnost dozor konající službu na chodbách.

Po skončení vyučování přebírá vychovatelka děti od učitele. Vychovatelka má za děti odpovědnost po celou dobu jejich pobytu ve ŠD, mimo pobytu dětí na zájmových kroužcích, kde tuto odpovědnost přebírá vychovatelka (vedoucí kroužku), která organizuje činnost kroužku. Děti předává vychovatelka (vedoucí kroužku) přímo vychovateli, která jí je opět osobně přivede.

Před obědem vychovatelka dbá na dodržování hygienických návyků dětí. Správně děti motivuje před odchodem do školní jídelny, kde s dětmi obědvá a dbá na zásady správného stolování a kázeň dětí při obědě.

Po obědě vychovatelka zařazuje odpočinkové a relaxační činnosti s ohledem na odpočinek po vyučování. Po odpočinkové a relaxační činnosti je zařazena činnost zájmová (výtvarná, pracovní, hudební, dramatická ...) umožňující dětem seberealizaci, ale i další poznávání a rozvoj pohybových dovedností.

Od 14.00 hod. do 15.30 hod. následuje pobyt venku v areálu školy, který slouží k regeneraci sil, kde převažuje aktivní odpočinek. V určené dny vychovatelka s dětmi organizuje činnosti mimo areál školy (vycházky, návštěvy divadla, výlety).

Od 15.30 hod. do 16.00 hod. děti odpočívají a svačí. Poté budou následovat didaktické hry nebo získávání doplňujících poznatků při praktických činnostech (práce s knihou, časopisy, poslechové činnosti).

Provoz ŠD končí v 17.00 hod. Vychovatelky předává osobně děti vychovateli, která má koncovou službu s písemným seznamem a časy jejich odchodů.

Týdenní skladba zaměstnání se časově různí podle školního rozvrhu žáků v každém oddělení (k nahlédnutí je v přehledu u vychovatelek – vzdělávací práce u každé vychovatelky v jednotlivých odděleních).

V rámci ŠD šestého oddělení se prolíná „Školní klub“, zaměřen na starší žáky. Vychovatelka zařazuje aktivity vhodné k věku žáků, účastní se akcí ŠD, navštěvuje sportoviště školy, zahradu ŠD, knihovny a pořádá vycházky.

Žáci „školního klubu“ se řídí ŠVP ŠD, přijímacími a ekonomickými podmínkami ŠD.

2.c. Typy činností školní družiny

Opakující se činnost – zahrnuje pravidla stolování, osobní hygienu, příchody a odchody ze ŠD. Dále sem patří dodržování pořádku, bezpečné a slušné chování ve společných prostorách (třída, chodba, šatna, jídelna)

Pravidelná činnost – zahrnuje jak odpočinkovou, tak aktivní činnost, která je daná týdenní skladbou zaměstnání a vychází z činnosti ročního plánu a průřezových témat ŠD.

Příležitostné akce – jedná se o organizované akce – návštěvy kulturních a jiných zařízení, poznávací výlety, exkurze, vystoupení žáků, sportovní akce.

Spontánní činnost – při těchto činnostech vychovatelka zajišťuje především bezpečnost – volné hraní, kreslení, hry.

Příprava na vyučování – patří sem didaktické hry, křížovky, doplňovačky, hádanky, smyslové vnímání.

Jednotlivé druhy činností se navzájem prolínají.

2.d. Poslání vychovatelky a její role

- probouzíme v dětech aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci
- vychováváme k toleranci a zdravému životnímu stylu
- při společné činnosti učíme děti spolupráci, zodpovědnosti a vzájemné pomoci
- v každém oddělení si vytváříme pravidla soužití
- spolupracujeme s rodiči a ti se podílí na společných akcích ŠD a po domluvě vstupují do její činnosti
- děti motivujeme, přímo nebo nepřímo řídíme, podněcujeme k hodnocení činnosti a hodnotíme

3. Podmínky školní družiny

3.a. Ekonomické podmínky

Školní družina je součástí ZŠ Letců R.A.F 1989 Nymburk, která je příspěvkovou organizací. Zřizovatelem je Městský úřad Nymburk. Na začátku školního roku je po dohodě s ředitelem školy stanovena výše příspěvku od rodičů. Výše úplaty za školní družinu pro školní rok činí 100,- Kč měsíčně. Platba se uskuteční ve dvou splátkách ve výši 500,- Kč.

Úplata je splatná předem, platí se zpravidla ve dvou splátkách – za období září až leden a únor až červen. Výše úplaty je stanovena předem na celý školní rok. Škola přijímá platby v hotovosti jen zcela výjimečně, rodiče platí bezhotovostním způsobem, převodem nebo složenkami. Každému žákovi je pro účely plateb přidělen variabilní symbol. Při platbách složenkami tento variabilní symbol vepíše do složenek provozní zaměstnankyně školy. Ta také pravidelně kontroluje placení úhrady, a pokud jsou rodiče v prodlení s placením, jedná s nimi. Pokud rodiče nereagují na ústní výzvy, oznámí tuto skutečnost řediteli školy, který je prokazatelným způsobem písemně upozorní na jejich povinnost. Úplata může být snížena nebo prominuta (viz. Vnitřní řád školní družiny).

Každý měsíc je poskytována z rozpočtu školy provozní záloha na zakoupení materiálu potřebného pro provoz ŠD. Z rozpočtu školy se také zajišťují ostatní výdaje potřebné pro provoz ŠD. Veškeré finanční prostředky jsou čerpány v plné míře.

3.b. Materiální podmínky

ŠD využívá pro svou činnost třídy školy. Třídy jsou využity po ukončení vyučování jako prostory ŠD. Část místnosti je vybavena pro hraní na podlaze a je pokryta kobercem. Pro vzdělávací činnosti slouží část se

stoly a židličkami. Ve vybavení ŠD máme stolní hry, stavebnice, sportovní náčiní, materiál potřebný pro výtvarné a estetické činnosti, příruční knihovničku pro vychovatelky, DVD a v každém oddělení radiomagnetofony. Při výchovné činnosti též využíváme počítačovou pracovnu a keramickou dílnu. V prostoru hřiště ŠD jsou dětem k dispozici prolézačky, houpačky, šplhadla a ohniště s lavicemi pro společné aktivity ŠD. Sociální zařízení je v prostorech ŠD a je dostačující.

3.c. Personální podmínky

Vychovatelek ŠD je šest, vedoucí vychovatelka Marcela Hradecká. Všechny se ve svém vzdělávání neustále zdokonalují, navštěvují různé vzdělávací programy, pracovní semináře a dílny. Informace získávají též z internetu a tisku. Vychovatelky při své práci spolupracují s učiteli, speciálním pedagogem, výchovným poradcem, psychoterapeutem a rodiči. Všechny vychovatelky vedou zájmové kroužky (keramický, taneční, výtvarný, sportovní, rukodělný).

3.d. Podmínky pro vzdělávání uchazečů se speciálními vzdělávacími potřebami

Pokud se bude v „běžném“ oddělení ŠD vzdělávat žák s přiznaným podpůrným opatřením 2. až 5. stupně, je nutné organizovat zájmové vzdělávání v souladu s § 17 vyhlášky č. 27/2016 Sb. To znamená, že v oddělení se může vzdělávat zpravidla nejvýše 5 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně, a to s přihlédnutím ke skladbě těchto podpůrných opatření a povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáků, počet žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně však nesmí přesáhnout jednu třetinu žáků v oddělení.

Vychovatelky jsou připraveny vyhledávat žáky s handicapem a na úrovni s nimi pracovat s pomocí poradenského zařízení školy. Nadaným žákům bude vychovatelkami poskytnuta péče, která umožní jejich další rozvoj. Při péči o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami vychovatelky spolupracují s třídní učitelkou, asistentkou a výchovným poradcem. Připravují pro žáky aktivity pro jejich individuální potřeby a nenásilnou formou rozvíjí samoobslužnost, manuální zručnost, pozornost a soustředění. Vychovatelky usnadňují adaptaci dítěte na podmínky školského zařízení (prohlubování a upevňování základních návyků sociálních, pracovních a hygienických). Vždy upřednostňují potřeby dětí a úzce spolupracují s rodiči.

Specifické pedagogické cíle pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- Vycházíme z obtíží žáka ve vzdělávání
- Respektujeme specifika žáka, které mohou ovlivňovat jeho účast na aktivitách organizovaných ŠD
- Rozvoj komunikačních schopností u cizinců
- Zařazení multikulturní výchovy

3.e. Podmínky přijímání uchazečů

Do ŠD jsou přijímány žáci z prvního stupně školy (1. – 5. třída). O zařazení uchazečů do školní družiny rozhoduje ředitel školy. Uchazeči jsou přijímáni na jeden školní rok. Uchazeče přihlašují rodiče nebo zákonní zástupci písemnou formou, kde sdělí rozsah docházky žáka a způsob odchodu žáka z družiny; tyto údaje jsou zaznamenány na zápisovém lístku. Přijímání v průběhu školního roku je omezeno kapacitou ŠD. Vedoucí vychovatelka zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností.

Kritéria přijetí uchazečů do ŠD:

- věk žáka, mladší žáci 1. a 3. třída se upřednostňují před staršími
- od 4. třídy přednostně dojíždějící žáci a žáci, kteří mají zaměstnané oba rodiče
- v případě 5. třídy po individuálním projednání „Školní klub“ (dojíždějící, sport apod.)
- k pravidelné denní docházce mohou být přijati i žáci druhého stupně základní školy.

3.f. Podmínky ukončování vzdělávání

Docházka do ŠD je ukončena ke dni, ke kterému byl žák ze ŠD odhlášen zákonným zástupcem. Odhlašování žáků ze ŠD je prováděno na základě písemných žádostí rodičů nebo zákonných zástupců. Odhlašovat žáky lze na konci pololetí. V případě, že žák ukončí docházku dříve než na konci pololetí, poplatek za ŠD se nevrací. Vzdělávání ve ŠD probíhá v průběhu jednoho školního roku a není ukončeno certifikátem.

4. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Vychází z metodického pokynu MŠMT č.j. 37 014/2005-25 ze dne 22. 12. 2005 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT. Škola zajišťuje každoročně proškolení pedagogických pracovníků o bezpečnosti práce a provádí o něm záznam s podpisy zúčastněných. Vychovatelka má povinnost poučit všechny žáky o bezpečnosti. Poučení provádíme v prvním dnu provozu ŠD a podle potřeby ho opakujeme. Připomenutí bezpečnosti provádíme při každé činnosti v novém terénu, při práci s novým materiálem, v novém prostředí, před dny volna. V prvních dnech docházky žáků do ŠD též prokazatelně seznamujeme žáky a rodiče s vnitřním řádem ŠD. O tom, že byli žáci poučeni, provádíme zápis do pedagogické dokumentace. Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během pobytu žáků ve ŠD hlásí žáci ihned vychovateli. Vychovatelka zajistí první pomoc případně ošetření žáka lékařem. Úraz ihned hlásí vedení školy a vyplní záznam do knihy úrazů.

5. Vzdělávací obsah – cíle a kompetence

5.a. Cíle školní družiny

- podněcování a povzbuzování žáků k další činnosti v zájmovém vzdělávání ve volném čase
- podpora zdravé soutěživosti
- rozvíjení a vytváření osobnosti žáka ve spolupráci se školou
- utváření kladných mezilidských vztahů a vědomí ke státní příslušnosti
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti
- poznávání místních, evropských a světových kulturních hodnot a tradic

Cíle plníme při každodenní činnosti ŠD. Jsou to především činnosti pravidelné, příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit. ŠD umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování. Ve struktuře činností jsou doporučeně zastoupeny činnosti řízené a spontánní. Při tvorbě vzdělávacího programu ŠD a jeho následné realizaci vycházíme ze specifiky požadavků na pedagogiku volného času:

- **požadavek pedagogického ovlivňování volného času** – vychovatelka pedagogicky ovlivňuje volný čas žáka, navozuje a motivuje činnost
- **požadavek zajímavosti a zájmovosti** – vychovatelka používá postupy a náměty, které jsou pro žáky atraktivní, snaží se volit pestrou skladbu zaměstnání žáků
- **požadavek aktivity** – činnosti volí vychovatel tak, aby v nich mohli být přiměřeně úspěšní všichni žáci, snaží se zapojit žáky do přípravy činností, realizaci a hodnocení
- **požadavek citlivosti a citovosti** – všechny činnosti by měly žákům přinést kladné emoce – pochvaly, radost z objevování nebo překonání překážek
- **požadavek seberealizace** – žáci si prostřednictvím činností v odděleních vytvářejí žádoucí sociální kontakty, vychovatelka podporuje kladné hodnocení žáků
- **požadavek dobrovolnosti** - vychovatelka přizpůsobuje všechny činnosti přiměřeně věku žáků a snaží se na základě zájmu a motivace, aby žáci vykonávali činnosti dobrovolně

Školní družina navazuje a dále rozvíjí u každého žáka kompetence v programu školního vzdělávání.

5.b. Klíčové kompetence ŠD

Činnosti školní družiny jako součásti vzdělávací soustavy by měly ústít v získávání tzv. klíčových kompetencí. Pojem kompetence je chápán jako souhrn znalostí, schopností a praktických dovedností a s nimi souvisejících postojů i hodnotových orientací, které jsou předpokladem k výkonu činností.

Jednotlivé vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí, který vybavují žáky činnostně zaměřenými a prakticky využitelnými dovednostmi.

Činnosti ŠD (zájmové vzdělávání) ústí v získávání určitých kompetencí:

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a interpersonální
5. kompetence občanské
6. kompetence k trávení volného času

Kompetence k učení

Žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsob, umí kriticky zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané poznatky dává do souvislostí, zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

Kompetence k řešení problémů

Žák si všímá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a plánuje řešení problému, při řešení situací nachází shodné, podobné a odlišné znaky, hledá různé způsoby řešení problémů, ověřuje prakticky správné řešení problémů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně přichází s novým řešením, je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám – je flexibilní, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, je iniciativní a podnikavý. Započaté činnosti dokončuje, v případě obtíží je při jejich překonávání houževnatý.

Kompetence komunikativní

Žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže promluvit na veřejnosti, účinně se zapojuje do diskuse, umí řešit konflikty, dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí řečí, gestem i dalšími prostředky. Umí se v něm vyjádřit i písemně. Nezapomíná, že ke správné komunikaci také přísluší i naslouchání druhým. Využívá informační a komunikační prostředky, z předkládaných informací si vybírá. Komunikuje kultivovaně.

Kompetence sociální a interpersonální

Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je solidární. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém - ovládá a řídí své chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské

Žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých, chová se odpovědně i s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské). Respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí, které je formováno tradičními, aktuálními i očekávanými hodnotami národa, etnika a sociální či profesní skupiny. Chápe, že rozvoj a udržení těchto hodnot, jejichž význam se z pohledu jedince i generací může měnit, je podmíněn také ekonomickou situací a posilován či oslabován jedinci, kteří tyto hodnoty zpětně ovlivňují. Váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí.

Kompetence k trávení volného času

Žák umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování), umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

5.c. Průřezová témata

Vzdělávacím cílem průřezových témat je propojování kompetencí, kterými je dítě vybaveno do života. K realizaci konkrétních výstupů jednotlivých průřezových témat dochází jak v konkrétních tématech a aktivitách jednotlivých činností, tak zcela samozřejmě při každodenním životě školní družiny. Mohou vznikat různé projekty nebo jen nepatrné činnosti, které vytváří přátelské prostředí ve školní družině. Účinnost průřezových témat je posilována využíváním dalších vhodných příležitostí, se kterými se děti setkávají mimo školní družinu (filmová a divadelní představení, televizní a rozhlasové pořady, výstavy, besedy atd.).

V etapě zájmového vzdělávání ve školní družině vyčleňujeme tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- výchova demokratického občana
- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- multikulturní výchova
- enviromentální výchova
- mediální výchova

6. Program výchovy a vzdělávání

Vzdělávací program naší ŠD navazuje na ŠVP školy ve vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“ a je určen pro věkově smíšená oddělení žáků z prvního stupně ZŠ (1. – 5. třída). Dělíme ho na 4. roční období:

- Žlutý podzim (září, říjen, listopad)
- Bílá zima (prosinec, leden, únor)
- Zelené jaro (březen, duben, květen)
- Červené léto (červen)

Charakteristika vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a zkušenosti žáků, získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Poznávají sebe i své nejbližší okolí, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, přírodu kolem sebe, technické a kulturní výtvoř. Učí se vyjadřovat své myšlenky, poznatky, dojmy,

reagovat na názory a podněty jiných, vnímat základní vztahy ve společnosti a porozumět soudobému způsobu života.

Obsahové vymezení vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je členěna do pěti okruhů:

- a. Místo, kde žijeme
- b. Lidé kolem nás
- c. Lidé a čas
- d. Rozmanitosti neživé a živé přírody, ochrana přírody
- e. Člověk a jeho zdraví

6.a Místo, kde žijeme

Náš domov

U nás doma	Vyprávíme si, kdo žije v naší rodině (lidé i zvířata). Povídáme si o životě naší rodiny. Kreslíme a malujeme naši rodinu a zvířata, která chováme. Kreslíme a malujeme, jak trávíme s rodiči náš společný volný čas. Vytváříme koláž – co kdo u nás dělá. Rozvíjené kompetence: 3,4,5,6
Jak to u nás doma vypadá?	Popisujeme domy a byty, v nichž bydlíme. Kreslíme pláněk našeho bytu/pokoje. Vystřihujeme obrázky z časopisů a vytváříme společně ideální byt (velký formát, společná práce, detaily dokresluje). Stavíme domy ze stavebnic. Uspořádáme výstavu domů z lega. Vyprávíme si, co se odehrávalo (co by se mohlo stát) v našem domě, rovněž kreslíme a malujeme (zejména rozebíráme rizika pokud dítě zůstane samo doma). Rozvíjené kompetence: 2,3,4,5,6
Můj ideální dům	Povídáme si o tom, jaký bychom chtěli mít v budoucnu domov, kde bychom chtěli bydlet, jaké by mělo být vybavení. Kreslíme a malujeme náš domov snů. Rozvíjené kompetence: 3,4,6

Škola

Cesta do školy	Povídáme si o cestě do školy a domů. Ptáme se na bezpečnost cesty každého z nás do školy. Sledujeme dopravní značky v našem okolí – procházíme ulicemi, určujeme značky a jejich význam (o čem nás informují, co nám nařizují, co nám dovolují...). Soutěžíme ve znalostech z dopravy. Na koberci stavíme město z kostek, doplňujeme jej dopravními značkami a hrajeme si s auty na město. Rozlišujeme barvy, víme, jak se chovat na přechodu pro chodce. Při vycházkách dáváme pozor při přecházení hlavní silnice. Kreslíme naši cestu do školy. Vyrábíme si dopravní značky a dopravní pexeso. Orientujeme se v mapě, vytváříme vlastní mapu okolí. Povídáme si i dopravních prostředcích, kterými cestujeme do školy. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Naše škola – jak vypadá?	Kreslíme a malujeme naši školu. Procházíme školou a orientujeme se v ní. Pátráme, co skrývají odborné pracovny a kabinety naší školy. Hledáme ve škole nejhezčí místo. Nejhezčí místo malujeme a fotografujeme. Povídáme si jak funguje naše škola. Zajišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje (setkáváme se s nepedagogickými pracovníky naší školy). Navštěvujeme školní kuchyni. Už víme, jak se připravuje oběd pro školní jídelnu. Povídáme si o tom, co je na naší škole hezké a co bychom změnili. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,6
Co děláme ve škole	Čteme na pokračování, každý měsíc alespoň jednu knihu. Ilustrujeme přečtené příběhy. Tvoříme papírový model školy a jejího okolí.

	Představujeme si, co bychom viděli skrytou kamerou ve třídě (při vyučování i o přestávce) – pracujeme ve skupinách nebo ve dvojicích, které dostanou čas na přípravu. Potom své scénky předvedou ostatním. Rozvíjené kompetence - 1,2,3,4,6
Naše knihovna	Navštěvujeme školní knihovnu. Povídáme si o tom, jak fungují velké knihovny. Besedujeme o naší nejoblíbenější knize, prohlížíme si ilustrace. Povídáme si o našich nejoblíbenějších hrdinech z literatury. Čteme pověsti a příběhy z našeho regionu. Vyrábíme obal na knihu a obalujeme ji. Vyrábíme záložky. Vyrábíme vlastní knihu. Rozvíjené kompetence: 1,3,4,6

Naše město

Město nebo vesnice kde žijeme	Chodíme na vycházky do města a jeho okolí. Kreslíme a malujeme místa, kde nám je dobře, kam rádi chodíme. Společně výtvarně zobrazujeme naše město – někdo maluje domy, jiný stromy, další sochy... Vše vystřiháme a sestavme kolektivní výtvarné dílo. Putujeme na určené místo podle vlastnoručně vyrobené mapky. Vymýšlíme, jak by mohlo vypadat ideální město – kolektivní skládanka z obrázků nebo ze stavebnic. Vyrábíme ozdobné předměty a výrobky pak použijeme k výzdobě družiny i celé školy. Hrajeme si na průvodce naším městem (vesnicí) popisujeme a ukazujeme, kudy se hosté dostanou k městskému úřadu (obecnímu úřadu), poště, nejbližšímu zdravotnickému zařízení, lékárně nebo ke knihovně, kudy se jde do kina, banky, do obchodu, restaurace ... Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Jak žijeme?	Na vycházkách si povídáme o tom, kde v našem městě pracují a co dělají policisté, hasiči, knihovnice, prodavači, lékaři, zdravotní sestry, řidiči, truhláři, zedníci, popeláři atd. Kreslíme, čím bychom chtěli být. Hledáme zdůvodnění, proč jsme si vybrali nakreslené povolání a důvody zapisujeme k obrázkům. Povídáme si o tom, co musíme umět, abychom mohli zvolené povolání vykonávat. Chodíme na exkurze – do hasičské zbrojnice, na obecní úřad, do obchodu ... Pořádáme besedy s lidmi, kteří vyprávějí o svém povolání. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Co kdo dělá? (naši pomocníci)	Besedujeme na téma „Ten dělá to a ten zas tohle“, zajímáme se o služby v místě bydliště (opravna obuvi, čistírna, restaurace, manikúra, pedikúra ...) Hrajeme si na obchod, na lékaře, na nemocnici, na kadeřníky apod. Jdeme kupovat dárky nebo věci potřebné na výlet – vycházka spojená s drobnými nákupy. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4
Ztráty a nálezy	Představujeme si, jak bychom se zachovali, kdybychom se ztratili – přehráváme si scénky. Zamýšlíme se nad tím, co můžeme udělat pro malého kamaráda, který se ztratil. Předcházíme nepříjemné situaci, bychom zabloudili nebo se ztratili – na vycházce hledáme orientační body, hrajeme orientační hry. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,5,6
Ochránci pořádku	Besedujeme o práci příslušníků policie a porušování zákona (alkohol, drogy, krádež apod.) ptáme se, jak takovému trestnému jednání předcházet. Besedujeme s příslušníkem policie o jeho práci, předem si připravíme písemné otázky. Navrhujeme plakát s tematikou „NE alkoholu a drogám“. Kreslíme a malujeme propagační plakáty s kontakty na tísňové linky (policie, hasiči, záchranná služba, linka bezpečí ...) Rozvíjené kompetence: 1,3,4,5,6
Na poště	Posíláme dopisy, hrajeme si na doručovatele, jdeme na exkurzi a zjišťujeme, co všechno musí umět pracovníci pošty. Vyplňujeme složenký a dodací lístky, zjišťujeme PSČ našeho města (vesnice).

	Píšeme pohledy s adresou, kupujeme známky a posíláme je. Při vycházkách hledáme na domech popisná čísla a názvy ulic. Navrhujeme poštovní známku, pohlednici s místními motivy. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5
Jsme básníky, zpěváky a novináři	Hledáme básničky, písničky o našem městě či o našem kraji. Soutěžíme ve znalostech i ve zpěvu. Společně skládáme básničku nebo písničku o našem městě. Učíme se básničky a písničky k různým příležitostem (vánoce, Velikonoce, Den matek aj.). Vymýšlíme básničku pro maminku k svátku. Čteme básničky v dětských časopisech. Každý den zpíváme lidové a nové písně, týdně se naučíme alespoň jednu novou písničku. Hrajeme si na televizi – připravujeme reportáž z naší obce a naší školy, interview s občany obce a zaměstnanci školy. Zpracujeme událost ze života družiny jako senzační zprávu. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Objevujeme	Na vycházce hledáme zajímavá místa, historické budovy, nejstarší strom apod. a potom je malujeme. Procházíme se večerním městem a nocujeme ve školní družině. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Čím jezdíme a čím můžeme jezdit?	Hledáme dopravní spojení pomocí internetových stránek, telefonických informací apod. Rozhodujeme se odkud pojedeme, vyhledáváme spojení do různých míst (pracujeme s vývěskami) – vycházka na vlakové a autobusové nádraží. Povídáme si o dopravních prostředcích, které u nás ve městě nejezdí. Kreslíme dopravní prostředky. Hrajeme si na přepravu vlakem, autobusem, metrem, tramvají – jsme v roli cestujícího dítěte, dospělého, revizora atd. Hrajeme si na řidiče aut, hrajeme si s auty na koberci, na dopravním hřišti si hrajeme na auta. Prohlížíme si encyklopedii – hledáme informace o letecké, železniční, silniční a lodní dopravě. Hrajeme pantomimu – ostatní hádají o jaký dopravní prostředek jde. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,6
Chodci a cyklisté	Odhalujeme nástrahy na cestách pro chodce a cyklisty (podchody, nadchody, cesta po silnici v místě, kde chybí chodník apod.) Povídáme si o správném vybavení našeho kola, kontrolujeme ho, opakujeme pravidla silničního provozu. Soutěžíme ve znalostech dopravní výchovy. Rozvíjené kompetence: 1,2

Za humny

Výlet do blízkého i vzdáleného světa	Chodíme na procházky do okolí v každém ročním období. Na plánu společně hledáme známá místa a označujeme je symboly, které je budou dobře charakterizovat. Hledáme nejbližší hrady, zámky, zříceniny a památky. Učíme se mapové značky a používáme je ve vlastních mapách. Tvoříme plastickou mapu našeho okolí, znázorňujeme vrstevnice. Stavíme krajinu z písku, kamínků, větviček apod. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,5,6
Cestou, necestou	Soutěžíme ve vyhledávání mapových značek na libovolných mapách a kreslíme je. Podle informací z knih a z internetu připravujeme trasu delšího výletu. Učíme se určovat světové strany. Na vycházce se orientujeme podle značek zakreslených do mapy, kterou jsme předtím vytvořili. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Jsem Čech, vím, kde žiji.	Hrajeme hru „Cestujeme po České republice“. Cestujeme prstem po mapě, navštěvujeme blízká i vzdálená místa v ČR, na internetu nebo v knihách hledáme zajímavosti o těchto místech. Sestavujeme mapu ČR z různých materiálů. Rozvíjené kompetence: 1,3,5,6

Cestovní abeceda	Besedujeme o cizích státech, kam jezdíme na dovolenou. Povídáme si o odlišném životním stylu. Zjišťujeme na internetu i v knihách informace o okolních státech ČR. Vytváříme mapu ČR a sousedních států. Zajímáme se o vlajky států, kreslíme je. Povídáme si o kontinentech – hledáme je na glóbusu. Hledáme odlišné podmínky na jednotlivých kontinentech. Besedujeme o přírodním bohatství na Zemi, o jeho ochraně a o ochraně životního prostředí. Rozvíjené kompetence: 1,2
-------------------------	---

Tradice našeho města

Jak to bylo dříve – naše historie	Navštívíme místní muzeum, všimáme si, které předměty tam jsou a pak je kreslíme. Čteme a posloucháme pověsti našeho regionu. Besedujeme o historii našeho města. Hledáme místo, kde k událostem podle pověsti došlo. Dramatizujeme jednoduché pověsti. Plánujeme výlet na historické místo v našem regionu. Besedujeme se staršími spolužáky o rozdílech mezi životem dnes a dříve. Kreslíme znak města, povídáme si o jeho historii. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,5,6
Masopust	Vyprávíme si, co jsou masopustní zvyky. Vyrábíme si masopustní masky. Účastníme se masopustního průvodu městem. Vyzdobíme družinu nejlepšimi maskami. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,6
Vítáme jaro	Povídáme si o vynášení Moreny a jeho symbolickém významu. Vyrábíme Morenu, učíme se písničky k vynášení zimy. Vyrábíme tradiční předměty z proutí, z odstřížků látek, z papíru ... Zpíváme písně o jaru. Uspořádáme tradiční vynášení Moreny. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,6
Rej Čarodějnic	Vyhlašujeme soutěž o nejhezčí čarodějnici, měníme se v čarodějnice a čaroděje. Připravujeme táborák – pálení čarodějnice, vyhodnocujeme soutěž o nejhezčí čarodějnici, opékáme vuřty. Rozvíjené kompetence: 1,3,4,5
Tradiční místní slavnosti	Vyprávíme si o našich místních slavnostech a zvycích. Zapojujeme se podle našich možností do místních slavností. Rozvíjené kompetence: 3,4,5,6

6.b. Lidé kolem nás

Rodina

My, rodiče a sourozenci	Besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů – a co oni od nás. Představujeme povolání našich rodičů, pantomimicky je předvádíme a kreslíme. Povídáme si o členech naší rodiny. Kreslíme strom naší rodiny. Rozvíjené kompetence: 3,4
Do rodiny patří také babička a dědeček	Povídáme si o našich prarodičích. Kreslíme babičku a dědečka. Zjišťujeme, kdy mají naši prarodiče jmeniny a narozeniny – připravujeme jim přáníčka. Představujeme povolání našich prarodičů. Rozvíjené kompetence: 2,3,4,6
Nezapomínáme na naše sestřence, bratrance, strýce a tety	Povídáme si o širší rodině. Vzpomínáme na větší setkání našich příbuzných. Jak se nazývají příbuzní naší rodiny (kdo je bratranec, sestřenice, švagr, strýc ...) Rozvíjené kompetence: 2,3,4,6
Den matek	Besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky, kreslíme, čím se doma zabývají, co pro nás dělají atd. Vyrábíme dárky pro radost maminkám. Učíme se pro ně vázat květiny do kytice nebo sušit květiny,

	které potom použijeme do vazby. Připravujeme besídku pro maminky, předáváme jim zhotovená přání a dárečky. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,6
Co vyprávěly peníze	Učíme se znát hodnotu peněz. Besedujeme o tom, co je plýtvání (penězi, energií atd.), ptáme se, jak můžeme šetřit. Společně tvoříme příběh stokoruny, který dramatizujeme a hrajeme jej. Vyrábíme si vlastní peníze. Hrajeme si na obchod. Na vycházce si všímáme cen výrobků. Hrajeme si na obchod. Hrajeme si na prodávající a kupující (používáme kouzelná slovíčka „prosím a děkuji“), zkoušíme reklamovat výrobek. Na internetu zjišťujeme různé měnové kurzy. Povídáme si o tom, jak některým lidem mohou peníze pomoci. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6

Kamarádi

Moji kamarádi	Sestavujeme pravidla družiny. Hrajeme hry podporující důvěru a soudržnost skupiny. Hrajeme scénky o přátelství. Kreslíme své portréty, vystřihujeme je a sestavujeme z nich koláž – naše družina. Povídáme si o našem nejlepším kamarádovi a o jeho dobrých vlastnostech. Při hře zjišťujeme, jak se známe – poznávací hry (poznáme kamaráda po hlase, hmatem – máme-li zavázané oči?) Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Učíme se toleranci a pořádku	Hledáme v okolí věci, které můžeme pochválit a ocenit. Chválíme své spolužáky za jejich výkony či chování. Kriticky hodnotíme naši třídu a společně se domluvíme, čím můžeme vylepšit její vzhled. Zjišťujeme, v čem mohou děti našeho věku pomáhat, besedujeme o tom, proč máme/nemáme kladný vztah ke spolužákům, k dospělým, ke společenským hodnotám apod. Přemýšlíme o vandalismu, opravujeme poškozené hračky, uklízíme si aktovky, věnujeme se sebeobslužné práci. Po každé hře a činnosti po sobě uklízíme hračky a pomůcky. Rozvíjené kompetence: 2,3,4,5,6
Nejsme všichni stejní, cvičíme naše smysly	Besedujeme o tom, že jsou mezi námi i lidé znevýhodnění (zdravotně, sociálně), ptáme se, jak tito lidé žijí. Zkoušíme se dorozumět beze slov. Hrajeme si na slepé lodě. Snažíme se projít se zavázanýma očima přes překážkovou dráhu za pomoci hole. Ve dvojicích zkoušíme role nevidomého a jeho průvodce. Prohlížíme si obrázky, které malovali lidé ústy nebo nohama – pokoušíme se nakreslit obrázek ústy, podepsat se nohama. Cvičíme hmat (poslepu určujeme předměty, které jsme předtím vložili do krabice). Orientujeme se v prostoru – zkoušíme na hřišti dojít poslepu k cíli. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Všude žijí lidé	Čteme si pohádky z různých světadílů. Ilustrujeme pohádkové příběhy z dalekých krajů. Sbíráme obrázky z různých světadílů, ze kterých pocházely přečtené pohádky, snažíme se pochopit, v čem se národy liší, v čem jsou jejich obyvatelé jiní než my (různost národních kultur, zvyky atd.). Povídáme si o národních jídlech typických pro určité země, určujeme, odkud k nám bylo dovezeno exotické ovoce, pokusíme se připravit jednoduché cizokrajné jídlo. Naučíme se hru dětí z jiných kontinentů. Vyrábíme pohádkové masky, improvizované černošské bubínky, indiánská hrkadla, zvonkohry. Vše potom využijeme při karnevalu s motivy cizokrajných pohádek. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6

Svátky a oslavy

Každý den má někdo svátek	Seznamujeme se se jmény v kalendáři a zapíšeme si všechny spolužáky, kteří budou mít ve školním roce svátek nebo narozeniny, abychom jim
----------------------------------	---

	mohli blahopřát. Vyprávíme přání pro oslavence, připravujeme pohoštění na oslavu. Nezapomínáme na narozeniny našich blízkých, chystáme jim drobné dárky a přáníčka. Přemýšlíme, jak bychom jim nejlépe poblahopřáli při různých příležitostech, ukazujeme si písemná přání, která jsme dostali. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Náš karneval	Tvoříme pozvánky, plakáty pro spolužáky, pedagogy, rodiče. Vybíráme hudbu na karneval. Bavíme se o karnevalu – co to vlastně je, kde a jak se slaví ... Pořádáme karnevalovou slavnost, vystavujeme masky, které měly největší úspěch. Kreslíme a malujeme karneval. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Čas adventní	Vyprávíme si o smyslu adventní doby, čteme vánoční příběhy. Společně vyrábíme adventní věnec, každý týden posedíme u zapálené svíčky, vyprávíme si naše rodinné vánoční příběhy atd. (důrazně dodržujeme bezpečnostní pravidla). Vyrábíme Mikuláše, anděly, čerty. Pořádáme Mikulášskou besídku. Vyrábíme dekorální předměty na Vánoční jarmark. Rozvíjené kompetence: 2,3,4,5,6
Kouzelný čas vánoční	Vyprávíme si o vánočních zvycích, které se zachovaly dodnes, zvláště o těch, které dodržujeme v naší rodině. Zpíváme koledy, vyrábíme drobné dárky svým blízkým, čteme vánoční příběhy, zdobíme družinu a školu vánočními motivy. Učíme se ozdobně balit dárky, vyrábíme přáníčka k vánocům a jmenovky k dárkům. Pečeme a zdobíme perníčky. Rozvíjíme kompetence: 1,2,3,4,6
Velikonoce	Čteme si o národních a místních zvycích spojených s jarem. Malujeme a zdobíme kraslice, zdobíme třídu a okna symboly Velikonoc (kreslíme a vystřihujeme). Učíme se velikonoční koledy. Vyrábíme dárečky na Velikonoční jarmark. Uspořádáme soutěž o nejhezčí velikonoční vajíčko. Rozvíjené kompetence: 1,3,5,6
Den učitelů a ostatních pedagogů	Pátráme, kdo byl J. A. Komenský (v knihách, v časopisech, na internetu). Připravujeme pásmo básniček a písniček pro naše učitele a vychovatelky. Vyrábíme drobné dárečky pro vychovatelky, učitele a ostatní pracovníky. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Den dětí	Povídáme si o významu Dne dětí, plánujeme jak ho oslavíme. Pořádáme oslavu Dne dětí – soutěžíme a závodíme, pořádáme dětskou pouť. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6

Jak se správně chovat

Známe kouzelná slovíčka	Besedujeme o „kouzelných“ slovech (děkuji, prosím, omluvám se) a jejich významu. Hrajeme scénky, v nichž význam těchto slov hraje podstatnou roli. Hrajeme si a učíme se správně zdravit, podat ruku, požádat o něco, poděkovat za zaslání informace, zeptat se, zda je volné místo v restauraci, ve vlaku atd. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4
Člověk mezi lidmi	Povídáme si o tom, jak by se lidé k sobě měli navzájem chovat. Povídáme si o etiketě dříve a dnes (co se dříve dodržovalo a co se naopak dodržuje dnes nově). Hrajeme scénky – dodržujeme etiku jako za starých časů a v dalších dodržujeme dnešní etiku. Povídáme si o tom, co druhé lidi potěší, jaké dárky jsou pro koho vhodné. Ve scénkách se učíme předávat dárky. Besedujeme o tom, jaké chování očekávají dívky od chlapců a chlapci od dívek, dospělí od dětí a naopak. Hrajeme si na vyřizování drobných vzkazů, vstupování do úředních místností, hodnotíme naše chování ve školní jídelně. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5
Návštěva divadla, koncertu	Besedujeme o společenském chování při návštěvě kina, divadla a koncertu. Prohlížíme si módní časopisy a vybíráme společenské oblečení pro návštěvu kina, divadla a koncertu. Besedujeme o nástrojích

	v orchestru, posloucháme hudební ukázky, malujeme hudební nástroje. Hrajeme scénky s námětem „Přicházíme do divadla nebo na koncert“, „Opozдили jsme se“, „Jak se chovat v divadle o přestávce“ atd. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,6
Jdeme na výstavu	Povídáme si, proč chodíme na výstavy a ukazujeme si známé obrazy světových i našich malířů. Připomínáme si, jak se na výstavách chovat. Chodíme na dostupné výstavy. Připravujeme výstavy našich prací, vyrábíme popisky, zhotovíme plakát, pozveme návštěvníky. Připravíme vernisáž. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Cestou necestou – chování v dopravních prostředcích	Povídáme si o vhodném a nevhodném chování v dopravních prostředcích, na silnicích, hovoříme o následcích dopravní nekázně. Hrajeme scénky, jednotlivé typy chování kreslíme a malujeme. Na vycházkách zdokonalujeme a procvičujeme chování na chodníku, na silnici, na přechodech, při nákupu, v dopravních prostředcích. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Mluvíme správně?	Cvičíme si jazyk (jazykolamy, dechová cvičení). Pomocí říkadel a básniček cvičíme rytmus a melodii jazyka. Vyprávíme si pohádky a příběhy ze života. Čteme s porozuměním a správnou artikulací z knih a časopisů pro poslech ostatním. Rozvíjené kompetence: 1,3,5,6
V restauraci a u stolu	Seznamujeme se s pravidly slušného chování ve veřejných prostorách. Cvičíme se ve správném stolování. Zdobíme slavnostní stůl. Soutěžíme v prostírání a v chování u stolu. Kreslíme a malujeme, jak se správně chovat u stolu v restauraci. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
V naší jídelně	Při stolování dodržujeme základní hygienické návyky a hodnotíme vzájemně naše chování u stolu. Dodržování zásad správného stolování denně procvičujeme ve školní jídelně. Kulturní prostředí si připravujeme i při svačinách. Pořádáme soutěž ve slušném chování a stolování ve školní jídelně. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,5
Co jsme viděli a slyšeli ve sdělovacích prostředcích (základy mediální výchovy)	Povídáme si o pořadech v televizi, v rozhlasu, doporučujeme si vhodné pořady, argumentujeme, proč se nám líbí. Besedujeme o dokumentech, dětských programech a pořadech, na které se díváme. Ptáme se, proč některé pořady a filmy nejsou vhodné pro děti a jak takový pořad nebo film poznáme. Porovnáváme realitu s některými filmy a s reality show. Připravíme si vědomostní televizní soutěž a zahrajeme si ji. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5
Řekni to beze slov	Vyprávíme si o využití lidského těla k neverbální komunikaci, pracujeme s gesty. Pantomimicky předvádíme povolání, sporty, pocity a děje či situace ze známých pohádek. Rozvíjené kompetence: 2,3,4,5,6

6.c Lidé a čas

Náš denní režim

Co vše stihneme během dne	Povídáme si o tom, jak lidé tráví čas. Kreslíme a malujeme, jak tráví čas děti a jak dospělí. Povídáme si o tom, jak je rozdělen den, kdy máme povinnosti a kdy volný čas. Hrajeme hru na odhad času. Vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu. Představujeme si, co by se stalo, kdyby přestal fungovat čas – jak by jezdily vlaky, jak by vysílala TV, jak by se učilo ve škole bez rozvrhu hodin – vymýšlíme modelové situace. Společně připravujeme týdenní plány naší činnosti ve školní družině. Besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně.
----------------------------------	---

	Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Jak jsme prožili včerejší den	Povídáme si o tom, co jsme všechno dělali včera/o víkendu. Kreslíme zážitky z předchozích dní. Povídáme si o možnostech trávení volného času. Plánujeme správný režim dne, týdne, nezapomínáme na aktivitu a odpočinek. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Náš kalendář	Vyrobíme si nástěnný kalendář důležitých akcí školní družiny. Připravujeme společné náměty pro vycházky v jednotlivých ročních obdobích. Opakovaně si připomínáme, co se nám líbilo v přírodě, kreslíme obrázky. Rozvíjené kompetence: 1,2,4,5,6
Kdy se nejlépe připravíme do školy	Povídáme si o tom, kdy se nám nejlépe učí a kdy se doma připravujeme na vyučování. Využíváme hry, při nich si cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení. Využíváme počítač pro získávání mnoha informací, pracujeme s didaktickými hrami. Pravidelně se připravujeme na vyučování v družině i doma. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,5
Měření času	Ukazujeme si měřidla času, půjčujeme si knihy o měření času v historii lidstva. Kreslíme, malujeme různá měřidla času. Povídáme si o časových pásmech. Na vycházce pozorujeme věžní, příp. sluneční hodiny. Vyrábíme si z papíru vlastní papírové hodiny s pohyblivými ručičkami. Využíváme je pro určování a odhadování času. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,5,6
Přesnost je zdvořilostí králů	Povídáme si o tom, jak je v některých případech dochvilnost nezbytná a co by se stalo, kdybychom se opozdili. Při vycházkách navštěvujeme nádraží a hledáme v jízdních řádech, uvědomujeme si význam dochvilnosti a přesnosti. Besedujeme o nebezpečí spěchu, který často přinese zranění. Povídáme si o volném čase, o tom, jak s ním hospodaříme a co nás zdržuje a okrádá o čas, vážíme si volného času našeho i lidí kolem nás. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5,6
Co jsme dělali v našem volném čase	Povídáme si o tom, co jsme dělali o víkendu a o prázdninách. Zážitky malujeme a kreslíme. Sbíráme pohlednice a fotografie z našich cest a vytváříme z nich koláž. Plánujeme, co budeme dělat o prázdninách a o víkendu. Poté konfrontujeme naše plány se skutečností. Rozvíjené kompetence: 1,2,6

Jak se mění lidé

Když jsme byli malí	Prohlížíme si fotografie známých i neznámých lidí, hledáme rozdíly typické pro jednotlivá věková období. Chronologicky řadíme fotografie lidí, které představují jednotlivé fáze života. Besedujeme o tom, co může člověk v jednotlivých věkových obdobích zažít a naučit se. Vyprávíme si nejzajímavější příhody z našeho raného dětství a malujeme je. Hrajeme si na rodinu, rozlišujeme životní fáze a promítáme je do rolí. Rozvíjené kompetence: 1,2,3,4,5
Když velcí byli malí	Navštěvujeme starší spoluobčany. Připravujeme pro ně vystoupení a předvedeme jim je. Vyrábíme dárečky pro seniory a předáme jim je. Rozvíjené kompetence: 1,3,4,5,6

Jak se mění věci, budovy, obec

Změny našeho města	Na vycházkách srovnáváme současný stav domů a ulic s jejich podobou na starých pohlednicích. Navštívíme kronikáře města a čteme si společně z kroniky. Ptáme se na nejvýznamnější události v dějinách obce.
---------------------------	---

	Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Kronika školy – družiny	Prohlížíme si kroniku školy. Hledáme staré zprávy o naší škole. Besedujeme s nejstarším učitelem školy o životě školy v minulosti. Zakládáme kroniku družiny a aktuálně jí doplňujeme. Rozvíjené kompetence:2,3,4,5,6
Z čeho se učili naši rodiče	Pátráme po tom, jak vypadala škola, do níž chodili naši rodiče, prarodiče. Prohlížíme si staré školní fotografie. Prohlížíme si staré učebnice a čteme z nich. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4
Jak pomáhaly děti dříve a jak pomáhají dnes?	Čteme knihy o dětech z různých sociálních vrstev v minulosti, o jejich životě a porovnáváme je se současností. Povídáme si o tom, jak pomáháme doma. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Malý pomocník	Besedujeme o domácnosti dříve a dnes (vybavení, nábytek, doplňky, spotřebiče). Prohlížíme si elektrospotřebiče a vybavení domácností v reklamních letáčích nebo prodejnách a porovnáváme je s vyobrazením ze starších knih o domácnosti. Na návštěvě muzea si všímáme některých starých pomocníků v domácnosti a ptáme se na jejich funkci. Kreslíme moderní spotřebiče a navrhujeme některé pomocníky pro budoucnost. Vyprávíme si, jak nám technika pomáhá/škodí ve volném čase. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Detektiv v šatníku	Pořádáme přehlídku oblečení a oděvních doplňků na téma – „Co se našlo v šatníku našich babiček a prababiček aneb co se dříve nosilo“. Pořádáme módní přehlídku a připravíme si k ní doprovodné komentáře. Tvoříme modely fantastických klobouků a jiných módních doplňků. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
Putování časem	Navštívíme muzeum a hledáme exponáty, které dobře dokládají způsob života našich předků. Vystavené exponáty srovnáme s těmi, které namelou dnes. Připravujeme kvíz na téma – „Co jsme si zapamatovali z návštěvy muzea“. Čteme úryvky z knih, které nám přibližují život v minulosti. Vypravujeme, co jsme se dozvěděli od prarodičů s čím si hráli a jak trávili volný čas když byli malí. Pořádáme výstavu výtvarných prací na téma „Co se nám (doma nebo v obci) u nás líbí – a co bychom rádi změnili k lepšímu“. Rozvíjené kompetence:1,3,4,5,6
Naše město dříve a dnes	Na vycházce sledujeme rozdíly mezi novostavbami v našem městě a starými domy. Hledáme stavby staré jako my, jako naši rodiče, jako prarodiče. Vymýšlíme si a vyrábíme domovní znamení, které by mohlo označit náš dům. Kreslíme ulice a dominanty našeho města, tvoříme domy z krabic. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
Co nám říkají staré předměty	Zjišťujeme, zda někteří příbuzní nevlastní sbírku zajímavých předmětů, vyprávíme si o různých druzích sbírek. Ukazujeme si na sbírce známek, mincí, starých pohlednic, nálepek apod., jak se vyvíjely, co znázorňují apod. Rozvíjené kompetence:3,6
Lidé a minulost	Čteme české pohádky, říkadla, básničky, hádanky, jazykolamy. Vyprávíme si, odpovídáme na otázky týkající se života v minulosti, ilustrujeme pohádky, hrajeme scénky z pohádek, zpíváme písničky z pohádek. Zpíváme lidové písně a povídáme si o jejich vzniku. Učíme se lidové písně interpretovat s jednoduchým pohybovým doprovodem. Prohlížíme si staré časopisy o módě, bydlení, vaření, čteme dětské časopisy, které vycházely v době dětství našich rodičů. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Řemeslná výroba u nás	Povídáme si o tradičních řemeslech v Čechách a v našem regionu. Zkoušíme zhotovit některý z řemeslných výrobků. Rozvíjené kompetence:1,3,5,6

Jak se bydlelo	Povídáme si o tom, jak se bydlelo dříve a jak se bydlí dnes. Pracujeme s dnešními a starými časopisy o bydlení a porovnáváme bydlení dříve a dnes. Navštívujeme starou část naší obce a moderní sídliště a hodnotíme rozdíly. Zhotovujeme koláže. Malujeme oprýskané šedivé město a potom totéž jako opravené barevné. Pátráme, jak se žilo na hradech a na zámcích, společně kreslíme, vystřihujeme a lepíme. Nejprve hrady a okolí, pak postavy (rytíře, dámy, koně apod.). Postavy vystřiháme z papíru a z nalepeného textilu nebo papíru jim vytvoříme šaty. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
-----------------------	---

6.d. Rozmanitost přírody

Příroda okolo nás – rostliny, živočichové

Jak se mění náš strom	Na vycházkách a v sadě ŠD pozorujeme přírodu, vybereme si k pozorování např. různé stromy a v knihách a encyklopedii hledáme významné údaje o jejich růstu, pěstování, plodech ... Prohlížíme si změny na stromech, v našem okolí, v jednotlivých ročních obdobích. Kreslíme určitý strom (květiny, krajinu) v jednotlivých ročních obdobích. Porovnáváme siluety stromů s tvarem jejich listů. Využíváme listy a plody vybraného stromu pro koláže. Besedujeme o tom, co stromům škodí a co jim prospívá. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
Stavíme z přírodnin	Při vycházkách a na zahradě ŠD sbíráme různé přírodniny. Vyrábíme z kaštanů a žaludů postavy a různé předměty. Tvoříme obrázky z květin a listů. Vyrábíme razítka z brambor a jiných plodin. Navlékáme přírodniny na provázek a tvoříme zimní potravu pro ptáčky. Lisujeme květiny a podzimní listy. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
Město v lese	Vyprávíme si o tom, jak se chováme v lese. Učíme se poznávat hmyz. Čteme knihu Ferda mravenec a kreslíme mravence a jiné brouky. Na vycházkách pozorujeme mraveniště a brouky, učíme se je poznávat a pojmenovávat. Z přírodnin si postavíme mraveniště. Rozvíjené kompetence:1,2,5,6
S hlavou v oblacích	Pozorujeme nebe. Besedujeme o změnách počasí, o užitečnosti deště, větru, slunečního svitu, ale také o nebezpečích spojených s přívalovými dešti nebo silným větrem. Kreslíme a malujeme oblohu. Představujeme si, v co všechno se můžou proměnit oblaka. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,6
Ptačí tajemství	Při vycházkách a na zahradě ŠD pozorujeme život na stromech. Prohlížíme si encyklopedie a poznáváme ptáky. Besedujeme o užitečnosti ptactva. Učíme se poznávat ptáky podle vzhledu a zpěvu. Kreslíme nebo modelujeme ptačí hnízdo s mláďaty. Sledujeme, kdy k nám přilétají různé druhy tažných ptáků, zjišťujeme, kdy a kam odlétají. V zimě pozorujeme stopy ptáků ve sněhu. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Naše květiny	Staráme se o květiny ve školní družině – pravidelně je zaléváme, přesazujeme. Povídáme si o užitečnosti květin v domácnostech a na pracovištích. Hrajeme si na zahradníky. Rozvíjená kompetence:1,2,3,5,6
Jak se budí semínko	Pozorujeme klíčení semínek. Čteme ukázkou z příběhu „Jak Křemílek a Vochoomůrka zasadili semínko“. Vymyslíme si zaklínadlo, kterým se semínko budí. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,6
Záhady pod kameny	Při vycházkách a na zahradě ŠD sledujeme život pod zvednutým kamenem. Prohlížíme si časopisy a encyklopedie a poznáváme brouky,

	drobné živočichy a rostliny. Sbíráme zajímavé kameny. Vytváříme dekorativní předměty a šperky z kamenů různými technikami (drátkování, brousková technika) Rozvíjené kompetence:1,2,4,5,6
Za dobrodružstvím přírody	Soutěžíme v poznávání zvířat podle siluet. Při vycházkách a na zahradě ŠD pozorujeme, co do přírody patří a co ne. Soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin nebo zvířat, začínajících určenými písmeny abecedy. Napodobujeme hlasy zvířat (některé hlasy žáci předvádějí, jiné hádají, pak si role vymění). Určujeme rostliny podle výrazné vůně a hmatu (česnek, křen, mateřídouška apod.) Soutěžíme ve skládání puzzlí s motivy zvířat. Na vycházkách poznáváme plody stromů podle hmatu. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Práva zvířat	Besedujeme o právech každého živočicha na život. Vyprávíme si o zvířatech v útulcích a o důvodech, proč se tam dostaly. Povídáme si, jak tomu předcházet a jak můžeme opuštěným zvířatům pomoci. Zajímáme se o planetu Zemi a o chráněné živočichy a pracujeme s tzv. „Červenou knihou“. Kreslíme a malujeme ohrožené živočichy. Vytváříme plakát s tematikou ochrany zvířat. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Můj miláček, naši kamarádi zvířata	Vyprávíme si o domácích zvířatech a na základě vlastních zkušeností si vysvětlujeme jakou péči vyžadují. Jdeme na návštěvu ke spoluobčanům, kteří chovají domácí zvířata, povídáme si s majitelem, co všechno obnáší péče o domácí zvířata. Povídáme si o tom, jaký máme užitek z chování domácích zvířat. Povídáme si o našich oblíbených domácích zvířatech, kreslíme je. Kreslíme domácí mazlíčky a práce vystavíme. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,6
Portrét zvířete – zvířata a jejich mláďata	Získáváme informace z knih o životě zvířat v ZOO. Navštěvujeme ZOO a poznáváme exotická zvířata. Na vycházkách poznáváme, kteří živočichové žijí volně v našem okolí. Povídáme si o zvířatech, která jsou aktivní ve dne a která v noci. Pozorujeme zvířata a jejich stopy. Modelujeme a stavíme zvířata a jejich mláďata z různých materiálů. Kreslíme a malujeme své oblíbené zvíře, hovoříme o něm. Pantomimicky ztvárňujeme zvířata a ostatní hádají, střídáme se v rolích. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6

Roční období

Příroda a my (náměty pro všechna roční období)	Besedujeme o ročních obdobích – sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi zvířaty – porovnáváme je s životem a vztahy lidí. Čteme si o přírodě a jejích proměnách. Učíme se básničky a písničky s tematikou spojenou s přírodou a jednotlivými ročními obdobími. V hudebních chvílkách zpíváme písničky o zvířatech a rostlinách, počasí apod. Pokoušíme se o jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny. Na vycházkách a na zahradě ŠD pozorujeme změny v přírodě a malujeme je. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5
Žlutý podzim	Soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny podle hmatu, chuti, vůně. Vyrábíme draky a pořádáme drakiádu. Vyrábíme podzimní dekorace. Kreslíme a malujeme podzim. Zdobíme družinu a školu podzimními motivy. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Bílá zima	Pomáháme zvířátkům přežít zimu – vyrábíme krmítka a krmíme ptáčky. Na vycházce pozorujeme prodej kaprů. Tvoříme zimní výzdobu družiny a školy. Rozvíjené kompetence:1,3,4,5,6
Zelené jaro	Při vycházkách a na zahradě ŠD pozorujeme probouzející se jarní přírodu, poznáváme první jarní květiny. Pozorujeme jarní práce na polích

	a na zahradách. Kreslíme a malujeme jarní květiny, zvířata a jejich mláďata. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
Červené léto	Pozorujeme letní oblohu a letní počasí. Slavíme den dětí. Těšíme se na prázdniny a diskutujeme o tom co nás čeká. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
Týden, měsíc, rok	Vyrábíme si družinový kalendář. Kreslíme a malujeme obrázky s tematikou jednotlivých měsíců a ročních období. Vyrábíme koláže, charakterizující jednotlivé měsíce (roční období). Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,6

Počasí

Pranostiky	Hledáme na každý den pranostiky a besedujeme o jejich významu. Vytváříme meteorologický kalendář přírody, do kterého každý den pomocí značek zaznamenáváme počasí – teplotu, srážky, vítr, oblačnost. Porovnáváme pranostiky z kalendářů k jednotlivým dnům s aktuálním vývojem počasí. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Hra na rosníčky	Čteme předpovědi počasí z periodik. Každý den sledujeme předpověď počasí v TV a pak porovnáváme, jak u nás bylo. Hledáme dlouhodobé předpovědi. Hrajeme si na moderátory předpovědi počasí. Zkoušíme předpovídat počasí. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6

Voda

Vodní hrátky	Besedujeme o vodě, jejich skupenstvích a o významu vody. Povídáme si o tom, jak s vodou správně nakládat a jak ji šetřit. Kreslíme a malujeme, případně vyrábíme koláže s tematikou vody a jejích koloběhu v přírodě. Provádíme jednoduché pokusy – odpařování vody, srážení par, vlastnosti mrznoucí vody. Stavíme vodní mlýnky, lodičky z přírodnin a pouštíme je na vodě. Povídáme si o získávání energie z vody. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Ekosystém rybník	Chodíme na vycházky k Labi nebo k Lidušce, ve všech ročních obdobích pozorujeme život ve vodě i v okolí. Povídáme si o živočiších, kteří jsou zapojeni do ekosystému rybníka. Kreslíme a malujeme rybník a jeho obyvatele. Besedujeme s rybářem, povídáme si o ochraně vod. Rozvíjené kompetence:1,3,5,6

Chráníme si své životní prostředí

Den Země	Sbíráme náměty, co a jak by se dalo zlepšit v našem životním prostředí. Vytváříme ekologický plakát ke Dni Země. Při vycházkách pozorujeme čistotu a úpravu okolí, působení výfukových plynů na stromy atd. Pomáháme při úklidu svého bydliště, okolí školy a školní zahrady ŠD. Třídíme odpad a povídáme si, jak třídit odpad v domácnostech. Besedujeme o ochraně životního prostředí. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Co do přírody nepatří	Besedujeme o tom, jak člověk škodí nebo prospívá lesu. Při vycházkách hrajeme hru „Co do přírody nepatří“ a všímáme si toho, čím člověk poškozujeme přírodu. Rozvíjené kompetence:1,2,4,5,6
Hrnečku vař	Při výletu do přírody poznáváme lesní plody a pátráme, které z nich jsou jedovaté/léčivé. Povídáme si, k čemu slouží jednotlivé plodiny, které se pěstují v našem okolí a které pěstují maminky na zahradách. Vyprávíme

	si o nebezpečích, která jsou spojena s vařením – zejména nebezpečí požáru, jak mu předcházet a jak předejít vzniku požáru. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
Obrázky z cest	Shromažďujeme pohlednice z různých zemí světa a v atlasech tato místa vyhledáváme. K daným pohlednicím dokreslujeme typ krajiny nebo zvířata a rostliny, které v takové krajině můžeme najít. Vytvoříme si vlastní „Obrazový atlas světa“. Povídáme si o tom, jak se žije lidem v jiných částech světa. Rozvíjené kompetence:1,2,6
Knihy přírody	Vytváříme „Knihu přírody“, do které si zaznamenáváme poznatky z našich vycházek. Doplňujeme texty a obrázky. Tvoříme výrobky z přírodních materiálů a uspořádáme výstavku těchto prací. Rozvíjené kompetence:2,3,4,6
Udělej si sám	Pracujeme s přírodninami, které sbíráme na vycházkách. Lisujeme rostliny a vytváříme si herbáře. Jednotlivé herbáře vystavujeme pro rodiče. Rozvíjené kompetence:1,3,6
Cesta do pravěku	Povídáme si o vyhynulých zvířatech a rostlinách. Představujeme si, jak žila zvířata a lidé v dávných dobách. Kreslíme, malujeme, modelujeme prehistorické zvíře podle své fantazie. Rozvíjené kompetence:1,3,6
Malý botanik	Sbíráme rostliny, vytváříme herbáře, zjišťujeme, které rostliny jsou léčivé a které jedovaté. Navštívíme lékárnu a besedujeme o sběru léčivých rostlin, o výrobě léků, krémů, čajů z bylinek. Rozvíjené kompetence:1,3,4,5

6.d. Člověk a jeho zdraví

Poznáváme své tělo

Já – my	Z encyklopedie zjišťujeme zajímavosti o lidském těle a jeho funkcích. Na velký formát papíru obkreslujeme postavu jednoho z nás a do obrysu dokreslujeme nejdůležitější tělesné orgány. Soutěžíme v kvízu „Mé tělo a jak funguje“. Zjišťujeme, kolik měříme a vážíme. Míry a váhy si zapisujeme a sledujeme, jak se měníme. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5
----------------	---

Pečujeme o své zdraví – co nám prospívá, co nám škodí

Naše tělo – kouzla pro zdraví	Povídáme si o otužování a zdravém životním stylu. Zjišťujeme, jak správně relaxovat a odpočívat (odpočinek tělesný, psychický). Vystřihujeme postavy, dokreslujeme jim správné oblečení pro dané roční období. Rozvíjené kompetence:1,3,5,6
Čistota půl zdraví	Kontrolujeme běžnou denní hygienu (čistotu rukou, kapesníky ...), čistotu oděvu a jeho vhodnost. Besedujeme o osobní hygieně a jejím významu. Ujasňujeme si hygienické zásady při kašli, kýchání, použití WC, stolování apod. a upozorňujeme se vzájemně na prohřešky proti těmto zásadám. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Náš zdravý jídelníček	Povídáme si o zdravé výživě, o potravinové pyramidě. Sestavujeme desatero zásad zdravé výživy. Kreslíme, malujeme a modelujeme ovoce a zeleninu, vytváříme koláže. Sestavujeme zdravý týdenní jídelníček a doplňujeme ho kreslenými i vystřiženými obrázky. Z časopisů vystřihujeme obrázky zdravých a méně zdravých potravin a hotových pokrmů a sestavujeme z nich koláže. Soutěžíme ve smyslovém poznávání (čich, chuť, hmat) zeleniny, ovoce, koření a dalších potravin.

	Besedujeme o přírodních a uměle připravených vitamínech. Pořádáme zdravé odpoledne – chystáme zdravou ovocnou a zeleninovou svačinu. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Jídlo – všední součást dne	Hrajeme si na rodinu a na příkladech běžných jídel si připomínáme zásady zdravé výživy, které by děti měly dodržovat. Tvoříme atlas jednotlivých potravin (nalepujeme obrázky a kreslíme). Připravujeme si svačinu. Povídáme si o důležitosti pitného režimu a dodržujeme jej. Připravujeme slavnostní stůl pro narozeninovou oslavu. Připravujeme slavnostní tabuli vánoční a velikonoční besídku. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5
Poznáváme houby	Pracujeme s různými encyklopediemi a hledáme v nich houby. Povídáme si o houbách, které jsou jedlé, nejedlé a jedovaté. Kreslíme, malujeme a modelujeme houby. Rozvíjené kompetence:1,3,5
Chci být zdravý	Čteme si o dětských nemocech a jejich léčení, zajímáme se o zdravotní prevenci. Vyprávíme si o režimu dne při léčení doma na lůžku. Povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví, zacházet s léky, co je to respirační doba léků atd. Učíme se ošetřovat jednoduché zranění. Hrajeme si na zdravotní středisko. Povídáme si o tom proč, když jsme nemocní, jsme někdy doma a někdy je zapotřebí pobyt v nemocnici. Povídáme si o nemocnici o jejích odděleních a o režimu dne v nemocnici. Povídáme si také o dětských léčebnách. Besedujeme o civilizačních chorobách a jak jim předcházet. V případě, že trpíme některou civilizační chorobou (astma), si povídáme o její léčbě a režimových opatřeních spojených těmito onemocněními. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
U lékaře	Čteme si a vyprávíme o tom, jak předcházet úrazům, co se nám může stát při hrách venku nebo doma. Vyprávíme si o tom, jak probíhá návštěva u lékaře, jak nám může pomoci. Hrajeme si na lékaře a pacienta. Rozvíjené kompetence:1,2,3,5,6
Příroda léčí	Vyhledáváme léčivé rostliny v atlase, popřípadě je kreslíme a zjišťujeme, jaké mají účinky. Sbíráme a lisujeme nejznámější léčivky v našem okolí, vysvětlujeme si, k čemu slouží a zakládáme herbář. Z nasbíraných bylinek a šípků uvaříme čaj. Povídáme si o tom, jak se dříve léčilo. Rozvíjené kompetence:1,3,4,5,6
Pečujeme o svůj vzhled	Při každodenních tělovýchovných chvílích procvičujeme své tělo. Soutěžíme ve znalostech základních hygienických návyků a v dovednostech při péči o náš zevnějšek. Při péči o vzhled a čistotu nás zajímá, které jednoduché kosmetické přípravky můžeme doma použít. Ptáme se, co a jak nám může uškodit (situace, lidé, zvířata ...) Rozvíjené kompetence:1,2,3
Úsměv nám sluší	Povídáme si o péči o náš chrup. Procvičujeme si techniku řádného čištění zubů. Besedujeme se stomatologem nebo jeho zdravotní sestrou. Účastníme se soutěže „Zdravé zuby“. Rozvíjené kompetence:1,2,3
Co nás může ohrozit	Předvádíme, jak se máme chovat na ulici, v dopravních prostředcích apod., abychom se vyhnuli úrazu. Na modelových situacích zkoušíme chování při snaze neznámého člověka navázat s námi kontakt, učíme se přivolat pomoc dospělého nebo policie. Besedujeme s příslušníkem policie o trestných činech vůči dětem, ptáme se, jak požádat dospělého o pomoc pro sebe nebo pro kamaráda v mimořádných situacích. Poznáváme nebezpečné a jedovaté rostliny. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Už vím jak – den bez úrazu	Ptáme se, co a jak nám může uškodit (situace, lidé, zvířata ...). Na vycházkách si všímáme nebezpečných míst a situací a debatujeme o tom, jak lze těmito nebezpečím předcházet. Povídáme si o tom, co se nám stalo nebezpečného a jak jsme situaci vyřešili. Učíme se telefonovat

	– oznámíme úraz, přivoláme pomoc, telefonujeme na linku důvěry (modelové situace). Vytváříme plakáty s telefonními čísly nouzového volání. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Au! To bolí. Zachránci	Kontrolujeme podle seznamu, co vše má obsahovat příruční lékárnička. Na výlety a výpravy nosíme vždy příruční lékárničku a učíme se jí používat. Učíme se poskytovat první pomoc. Přenášíme zraněného, poskytujeme první pomoc při zlomenině. Soutěžíme ve znalostech a dovednostech poskytování první pomoci. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6
Chci být fit	Povídáme si o tom, co jsou návykové látky a jak nám mohou ublížit. Odhalujeme další nebezpečí spojená s tím, že někdo jiný užívá návykové látky a jak nás to může ohrozit (injekční jehly na pískovišti, neznámé nápoje, bonbony atd.). Kreslíme návrhy plakátů proti kouření a užívání dalších návykových látek. Rozvíjené kompetence:1,2,3,4,5,6

Chodíme ven každý den

Každodenní pobyt venku	Denně hodíme do přírody, na zahradu ŠD, na školní hřiště apod. Každý měsíc se naučíme novou hru. Pořádáme jednoduché soutěže s míčem či se švihadlem. Po organizovaných závodních a sportovních hrách relaxujeme při spontánních hrách. Rozvíjené kompetence:5,6
Příroda – naše tělocvična	Při vycházkách překonáváme překážky, pro naše hry využíváme přírodní prostředí. Prohlubujeme si znalosti o živé a neživé přírodě. Hrajeme hry propojující tělesnou zdatnost s rozvojem paměti a orientace v přírodě. Rozvíjené kompetence:1,4,5,6
Otužilci	Cvičíme uvolňující cviky, v tělovýchovných chvilkách relaxujeme při hudbě. Při pobytu venku hrajeme pohybové hry cvičíme, zpíváme. Rozvíjené kompetence:1,6
Zimní radovánky	Při vycházkách do zimní přírody sledujeme stopy zvířat ve sněhu. Soutěžíme o nejhezčího sněhuláka a stavbu ze sněhu. Závodíme v hodu koulí na cíl, do dálky atd. Koulujeme se, kreslíme do sněhu, sáňkujeme. Rozvíjené kompetence:3,5,6
Míčové hry	Seznamujeme se s pravidly míčových her a dodržujeme je. Hrajeme vybíjenou a kopanou, nacvičujeme hod na koš a volejbalové odbíjení. Jednotlivá oddělení družiny soutěží v míčové olympiádě. Rozvíjené kompetence:3,6
Zahradní slavnost – ukončení školního roku	Připravujeme hry pro naše sportovní odpoledne. Vymýšlíme celkový program a plánujeme, kde budou jednotlivá závodní, kreativní stanoviště. Ztvárňujeme kresby na asfalt. Rozvíjené kompetence:2,3,4,5,6

7. Evaluační plát

Rámcově vzdělávací program je otevřený systém. Na základě výsledků evaluace s ním pracujeme, průběžně ho doplňujeme a obměňujeme.

Evaluace probíhá v těchto dvou úrovních:

1. Vnitřní
2. Vnější

7.1. Vnitřní evaluace

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni školní družiny a oddělení. Provádí je vedoucí vychovatelka, jednotlivé vychovatelky i celý tým. Analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky a výsledky výchovně vzdělávacího procesu, hodnotíme nakolik jsou naplňovány naše vzdělávací cíle na metodických schůzkách vychovatelek.

Hodnocení většího, či menšího tematického celku provádíme po skončení nebo i v jeho průběhu, zamýšlíme se nad tím, zda byl vytyčený specifický cíl naplněn a jaké další cíle byly sledovány. Podle získaných výsledků můžeme dál plánovat tematické celky, jejich části upravovat obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti. Hodnocení směrem k dětem provádíme průběžně – pokroky, úspěchy, nezdary. Individuální hodnocení má zvláštní význam pro sebehodnocení dítěte. Hodnocení z pohledu celého oddělení provádíme na konci týdne nebo dle potřeby. Hodnotíme aktivitu, zájem dětí, posun sociálních vztahů mezi dětmi, své pedagogické působení, důvody nezdarů a jiné skutečnosti.

7.2. Vnější evaluace

Zpětná vazba z informací získaných od rodičů, žáků, zřizovatele a České školní inspekce.

7.3. Hodnotící kritéria evaluace

Při evaluaci zohledňujeme tato kritéria:

- Podmínky činnosti – vhodnost uspořádání a vybavení pro realizované činnosti
- Organizace činností – motivace, respektování specifík práce školní družiny, využívání zásad pedagogiky volného času, využití času vyhrazeného pro činnosti, zajištění bezpečnosti, funkčnost závěrečného hodnocení činností
- Vlastní činnost vychovatelky – jednání s žáky, způsob komunikace, navození tvůrčí atmosféry, pestrost volených činností, zvládání režimových momentů
- Personální stav školní družiny a úroveň dalšího vzdělávání vychovatelek
- Stav materiálních podmínek – kvalita prostoru, vybavení nábytkem a pomůckami
- Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví
- Prezentace školní družiny na veřejnosti – jak veřejnost vnímá školní družinu a jak dalece je seznámena s její činností

8. Závěr

Před naším pedagogickým kolektivem stojí spousta konkrétních úkolů. Chceme dětem vytvořit prostředí, které umožňuje společnou činnost v době mimo vyučování, v prostoru, který splňuje podmínky podnětnosti, navazuje kreativitu a dává jim příležitost k seberealizaci. Důležitým prvkem je pro nás interakce všech zúčastněných činitelů, mezi něž patří sociální klima školy, empatie vychovatelek, režim dne s dostatkem pohybu a navození aktivit, otevřené vztahy mezi vychovatelkami, dětmi a rodiči.

Dodatek č. 1 ke vzdělávacímu programu školní družiny „Barevný svět dětí“

Název školního vzdělávacího programu: „Barevný svět dětí“ č.j. 257/2019 platného od 1. 9. 2019

Škola: ZŠ a MŠ Letců R. A. F. 1989, Nymburk 288 02

Ředitel školy: Mgr. Jiří Cabrnach

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2020

Dodatek č. 1 byl projednán školskou radou dne 18. 6. 2020

Dodatek č. 1 byl projednán pedagogickou radou dne 31. 8. 2020

V Nymburce dne 31. 8. 2020

Tímto dodatkem se upravuje školní vzdělávací program školní družiny „Barevný svět dětí“ ZŠ a MŠ Letců R. A. F. 1989, Nymburk 288 02 ve znění platných dodatků od 1. 9. 2020 takto:

V bodě 2. b Základní informace školní družiny

Vzdělávání probíhá v průběhu jednoho školního roku. Uchazeči jsou rozděleni do šesti oddělení ŠD. Oddělení je naplňováno do počtu 30 žáků. Provozní doba ŠD je od 6.00 hod. do 17.00 hod. Žáci docházejí do ŠD v době, kterou určí rodiče (doba docházky je vyznačena na zápisovém lístku). Lze se přihlásit pouze na ranní docházku (tato docházka je zapsána v docházkovém sešitu). Na zápisovém lístku je vyznačena doba pro samostatný odchod žáka. Mimo stanovenou dobu smí vychovatelka uvolnit žáka pouze na písemné oznámení rodičů, označené datem a podpisem. Na telefonické oznámení nelze žáka uvolnit. Taktéž nesmí být uvolněn žák ze ŠD při odchodu domů jiné osobě než té, která je uvedena na zápisovém lístku. Žák je poučen rodiči a vychovatelkou, jak a s kým odchází ze ŠD. Žáci jsou poučeni o dodržování bezpečnostních předpisů a o tom, že nesmí opustit ŠD bez oznámení vychovatelce. Vstup do prostor školy je rodičům zakázán, rodiče mohou pouze vstoupit do mezidveří školy, kde jsou zvonky na školní družinu. Rodič může vstoupit pouze po předchozí dohodě s učitelkou nebo vychovatelkou. Provozní doba ranní ŠD začíná v 6.00 hod.

Žáci přichází do ŠD sami z prostoru šaten. Vychovatelka přebírá zodpovědnost za dítě po příchodu do oddělení ŠD až do doby jeho odchodu na vyučování. Vychovatelka zařazuje klidné a nenáročné činnosti odpočinkového zaměření (stolní a společenské hry, individuální hry). V 7.30 hod. odvádí žáky do tříd, kde za ně přebírá odpovědnost dozorkonající služba na chodbách. Po skončení vyučování přebírá vychovatelka žáky od učitele. Vychovatelka má za žáky odpovědnost po celou dobu jejich pobytu ve ŠD, mimo pobytu žáků na zájmových kroužcích, kde tuto odpovědnost přebírá vychovatelka (vedoucí kroužku), která organizuje činnost kroužku. Žáky předává vychovatelka (vedoucí kroužku) přímo vychovateli, která jí je opět osobně přivede. Před obědem vychovatelka dbá na dodržování hygienických návyků dětí. Správně žáky motivuje před odchodem do školní jídelny, kde s žáky obědvá a dbá na zásady správného stolování a kázeň žáků při obědě. Po obědě vychovatelka předává žáky rodičům, kteří si je vyzvedávají po obědě, ve vestibulu školy. Po obědě vychovatelka zařazuje odpočinkové a relaxační činnosti s ohledem na odpočinek po vyučování. Po odpočinkové a relaxační činnosti je zařazena činnost zájmová (výtvarná, pracovní, hudební, dramatická...) umožňující žákům seberealizaci, ale i další poznávání a rozvoj pohybových dovedností. Od 15.00 hod. je možné znovu vyzvednout žáky ve vestibulu školy. Vyzvednutí rodičem v jiný čas než po obědě a v 15.00 hod. bude možné na zápisový lístek, nebo na písemné oznámení rodičů, na kterém bude uvedeno – jméno žáka, čas, kdy odchází, podpis zákonného zástupce a datum. Zákonný zástupce tímto přebírá zodpovědnost za žáka, který odchází z oddělení školní družiny na písemné oznámení rodičů nebo na zápisový lístek. Rodič může zazvonit na oddělení v čas uvedený na zápisovém lístku nebo na písemném oznámení rodičů a vyzvat své dítě k odchodu do šatny. Snažíme se co nejvíce pobývat venku v areálu školy, který slouží k regeneraci sil, kde převažuje aktivní odpočinek. Vychovatelky s žáky organizují činnosti i mimo areál školy (vycházky, návštěvy divadla, výlety). Od 15.30 hod. do 16.00 hod. žáci odpočívají a svačí. Provoz ŠD končí v 17.00 hod. Vychovatelky předávají osobně žáky vychovateli, která má koncovou službu s písemným seznamem a časy jejich odchodů. Týdenní skladba zaměstnání se časově různí podle školního rozvrhu žáků v každém oddělení (k nahlédnutí je na nástěnce ŠD v mezidveří školy). V rámci ŠD šestého oddělení se prolíná „Klub“ zaměřený na starší žáky. Vychovatelka zařazuje aktivity přiměřené věku žáků, účastní se akcí ŠD, navštěvuje sportoviště školy, zahradu ŠD, knihovny a pořádá vycházky. Žáci „Klubu“ se řídí ŠVP ŠD, přijímacími a ekonomickými podmínkami ŠD.